

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

בפני כב' השופטת עיריה מרדכי

תובעים

1. ישראל מושקוביץ

נגד

נתבעים

1. וואלה! תקשורת בע"מ

החלטה

1. בפני תביעה נזיקית כנגד הנתבעת הנובעת מתגובות שנרשמו על ידי גולשים באתר אינטרנט המנוהל על ידי הנתבעת, לכתבות שפורסמו באתר. המדובר באתר בשם "וואלה ברנזה", המהווה אחד מהפורטלים המנוהלים על ידי הנתבעת, אשר עוסקת בעיתונות.
2. לטענת התובע, יש בתגובות האמורות כדי להוציא דיבתו לרעה, להשפילו ולהפכו למטרה לשנאה, בוז ולעג ויש בהם כדי לפגוע במוניטין שלו כעיתונאי של עיתון ידיעות אחרונות. כמו כן, לטענתו, הנתבעת נושאת באחריות נזיקית כלפיו בגין פרסום אותן התגובות האנונימיות, שפורסמו באתר של הנתבעת אודותיו ובגין אי הסרתן, המיידית.
3. יחד עם הגשת הבקשה, הוגשה בקשה זו למתן צו לגילוי כתובת ה-I.P של שולחי אותן התגובות האנונימיות. התובע פנה לנתבעת וביקש ממנה לגלות את הכתובות אולם היא סירבה לכך, שלא כדין. לטענת התובע, בינתיים פורסמו באתר של הנתבעת תגובות נוספות שיש בהם להוציא דיבתו רעה, בשעה שהנתבעת לא פעלה למניעת פרסומן והסרתן.
4. לטענת הנתבעת, אין לבית משפט זה סמכות מקומית לדון בתביעה. בהעדר סמכות כאמור, אין לדון גם בבקשה זו. בכתב ההגנה, טענה הנתבעת להעדר עילה נזיקית כנגדה, ככל שאין בהעמדת במת האתר לרשות הגולשים, לפרסום תגובות, כדי להטיל עליה אחריות לתוכן דברי אותם הגולשים. בנוסף לאמור, טוענת הנתבעת כי דין בקשת התובע לגילוי כתובת ה-I.P, להידחות לגופה.
5. באשר לטענה להעדר סמכות מקומית, דינה להידחות. התביעה שבפני הינה תביעה נזיקית כנגד הנתבעת, המלווה בבקשה לסעד נלווה. המדובר בסעד

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

מהסעדים השונים שביהמ"ש מוסמך לדון בהם במסגרת תביעה שכזו. פרסומי וואלה באינטרנט, פורצות את הגבולות שנקבעו לעניין חלוקת אזורי הסמכות המקומית של בימ"ש זה או אחר. מטרת האתר מושגת באמצעות פרסום תוכנו באינטרנט, בכל רחבי הארץ. מרכיב אינטגרלי של העוולות הנטענות של הנתבעת הינו אותם הפרסומים, חוצי הגבולות של הסמכות המקומית. מעשה הפרסום משתכלל בעת ביצועו באתר והצגתו לכל גולש בארץ והסרתו משתכלל, בעת הסרתו מהאתר הפתוח לעיני כל. ניתן בעניין זה להתייחס אף לאמור בתקנה 3 (5) לתקנות סד"א. איני שוללת את טענות הנתבעת, שיתכן והתובע יתקשה, בסופו של יום, להוכיח את עילת תביעתו הנטענת כנגדה אולם אין בכך כדי להעלות או להוריד לעניין שאלת הסמכות המקומית. ככל שהסמכות המקומית נקנית, מכוח הנטען בתביעה, **הנני דוחה את טענת הנתבעת להעדר סמכות מקומית.**

6. הנתבעת אינה חולקת על הסמכות הטבועה של בית משפט ליתן צו גילוי של פרטי כתובת I.P. מאידך, אין מחלוקת בין הצדדים שהסוגיה של קביעת הכללים לבחינת בקשה שכזו, טרם הוסדרה בחקיקה. כמו כן טרם נקבעו כללים שיפוטיים מחייבים, על ידי בית משפט העליון, לבחינת השאלה אם ומתי ראוי להיעתר לבקשה שכזו, לגילוי כתובת ה-I.P. של גולש אנונימי.

7. הצדדים הפנו לפסקי דין שונים שניתנו בשנים האחרונות, בהם הוצגו גישות שונות. העמדות נעות בין דרישות מחמירות, לגישות מקלות יותר. גישות אלה פורטו בהרחבה על ידי כבוד השופטת ד"ר מיכל אגמון, כבוד השופט יצחק עמית וכבוד השופטת ד"ר דרורה פלפל ועוד (ראה: בשא (שלום ירושלים) 4995/05; בר"ע (מחוזי חיפה) 850/06; ה"פ (מחוזי תל אביב) 1244/07; ה"פ (מחוזי תל אביב) 541/07, וזוהי רשימה חלקית).

8. על אף הבדלי הגישה שצוינו עד היום בפסיקה, קיימת הסכמה כללית שיש ליתן משקל ראוי לזכות לחופש הביטוי. אין המדובר בזכות של הפרט בלבד אלא באינטרס המשרת את רצוננו לקיום חברה חופשית ודמוקרטית. פריסת ההגנה של הזכות לחופש הביטוי על דברי גולשים המתפרסמים באינטרנט, מבטיחה שיח חברתי חופשי ופתוח והחלפת מידע ודעות, באופן נרחב יותר משהכירה האנושות עד היום. השיח והטוקבקים באינטרנט הוגדרו לא אחת בתור "כיכר השוק" המודרני, בהם יכול כל גולש להשתתף ולהביע גם את דעתו.

9. בדומה לכיכר "השוק", לעיתים רבות השיח המתפתח אינו שיח ספרותי והגולשים "גולשים" לשפה בוטה ולשפת הרחוב וה"שוק". עצם העובדה שמוצגת שפה "רדודה" אינה עילה, בפני עצמה, להטלת הגבולות על ניהול השיח האמור, על פי הוראות הדין והמדיניות המשפטית המקובלת.

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

10. מרכיב משנה של העידן הטכנולוגי, הינו מתן האפשרות להשתתפות בגלישה באינטרנט, כולל השתתפות אקטיבית בטוקבקים, באופן **אנונימי**.
11. לצידה של הזכות הנ"ל לחופש הביטוי, קיימת הזכות לאנונימיות ולפרטיות, של הגולש. הנחת היסוד הינה שמרכיב האנונימיות (על אף שאמצעי עקיבה אפשריים יכולים להפוך את האנונימיות, לאנונימיות מדומה, כפי שיפורט להלן), מגדילה, מטבעה, את כמות המשתתפים בשיח הציבורי, בעוד הסרת האנונימיות תוליד אפקט מצנן ומצמצם. הפסיקה מציינת שיש להיזהר מאפקט הצינון. הטלת מגבלות על אפשרויות התמרון של חופש הביטוי, יש בה כדי לצמצם את האינטרס ליצור ולהשתתף בבמות ציבוריות, דבר שיצמצם את גיוון וכמות המידע המוצע, בבמת האינטרנט.
12. כפועל יוצא מהאמור מוטלת חובה עלינו לנהוג בזהירות יתרה בסוגיה זו, מאחר ואם נבטל את הזכות לאנונימיות וככל שנצמצם אותה, אין לדעת מה נחמיץ והמחיר שנשלם על כך, כחברה.
13. האנונימיות יכולה לשמש כמסכה וככלי המשמש לאנשים להסתיר משהו או לבצע מעשים האסורים בדין, מבלי להיתפס. יתכנו, על כן, מקרים שאינם מצדיקים הסתתרות מאחוריה. מאידך, האנונימיות הינה בעלת תכונות חיוביות. היא מספקת מגן מפני עריצות והתנכלות. הבטחתה מאפשרת לפרט להתבטא ולחשוף או להתריע על מחדלים ואי סדרים, ללא פחד וללא חשש להתנכלות. התובע, כעיתונאי, מודע היטב לערך הרב שיש במקורות עיתונאים חסויים, כאשר העוסקים בעיתונות פועלים להגן בחירוף נפש על האנונימיות של מקורות מידע אלה. על אף שבקשה זו נדונה בהעדר תגובת הגולש/גולשים, נקודת המוצא הינה שהינם בעלי עניין לשמור על האנונימיות שלהם, כפי שהתבטא בעצם הבחירה להשתתף בטוקבק, תוך כדי שימוש באנונימיות ושם כינוי.
14. הצד השני של המטבע הינו שכפי שניתן לנצל אנונימיות לרעה, כך ניתן לנצל אף "חשיפה", לרעה. לא כל בקשה או רצון לחשיפה נועדת למימוש זכויות מהותיות ולגיטימיות, להגנה על שם טוב. לעיתים, הרואה עצמו כנפגע, יהיה בעל עניין להתנכל למי שהעביר עליו ביקורת ויהיה בעל עניין להשתיק ביקורת, לגיטימית. החשיפה משמשת בידי המבקש, במקרים שכאלה, ככלי להעביר מסר כי "איתי לא מתעסקים". החשש למצבים כאלה מקבל משנה תוקף, בסוגיה של עוולת לשון הרע, לאור הסיכוי הלא מבוטל שהמעורבים בפרשה, הינם בעלי היכרות אישית ומערכת קשרים כזו או אחרת.
15. בטרם אתייחס לפרסומי הטוקבק נשוא בקשה זו, באופן ספציפי, הנני סבורה שמן הראוי לציין שיקולים נוספים, אשר זכו להתייחסות פחות מפורטת, בפסיקה. חלק משיקולים אלה שמעתי בהרצאה של ד"ר מיכאל בירנהק, העוסק בחקר משפטי בנושא של חשיפת פרטי גולשים אנונימיים ברשת ועומד

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

- לפרסם את מחקרו האמור, בעתיד הקרוב. ברוב אדיבותו, הוא נתן את רשותו לכך, על אף שהמאמר נמצא עדיין בשלבי טיוטה. להבדיל מסוגית האנונימיות, על פי המוסרת היהודית, כל המביא דבר בשם אומרו, מביא גאולה לעולם. הנקודות שהוא מעלה הינן חומר רלוונטי למחשבה, בבחינת בקשות מסוג אלה.
16. לטענתו, אין להתעלם משאלת "כובד" המטלה אשר תיווצר בגין העתרות לבקשות שכאלה. כמו כן, אין להתעלם מהצפי העתידי, של מידת היעילות הגלומה בהעתרות לבקשה ומתן צו שכזה, **בהשגת מטרותו**. אכן, ככל שבחינת מתן צווים זמניים מתבצע על פי מאזן אינטרסים שונים והערכת תוצאות עתידיות, אין מקום להתעלם מסוגיות אלה.
17. על פניו, אין הכבדה טכנולוגית יתרה במתן צו פרטני לגילוי כתובת I.P. (בהנחה שהמידע נשמר על ידי האתר), אולם, ככל שתוטל חובה רחבה וליברלית יותר, יידרשו אתרי וספקי אינטרנט לבצע הליכי מעקב ושמירה נרחבים יותר. חובה שכזו, מטבעה, עלולה להיות כרוכה בצורך בהקצאת משאבים שיש בהם כדי לייקר את הטכנולוגיה, גופה. כל עוד לא הוטלה חובה שכזו בדין, מידת הנכונות של אתרי/ספקי אינטרנט תהיה קשורה במידת והיקף האחריות שכללי הדין יטילו עליהם, בנדון.
18. טרם הוכרעו סופית מבחנים מחייבים, באשר להיקף האחריות (אם בכלל) שתוטל על מפעיל אתר, לתוכן תגובות של גולשים בטוקבק, אולם הגישה המסתמנת הינה גישה המצמצמת את אחריותם. כך נפסק, שמפעיל אתר אינו אחראי ללשון הרע שפורסם באתרו על ידי גולש בטוקבק, מעצם העמדת במת האתר לרשות הגולש, לצורכי התבטאות. כמו כן נקבע, שאין להטיל אחריות על בעל אתר, "כמפיץ" או "כאחראי לעריכה", אם כי סוגיה זו עדיין פתוחה. העילה שהוכרה עד היום בפסיקה, הינה מכוח דיני הנזיקין הכלליים, תוך כדי שימוש במבחני עוולת הרשלנות, אולם גם במקרה שכזה, נדרשת הוכחת נתונים עובדתיים מגוונים ומשולבים (שהיקפם טרם הוכרע), על מנת לצלוח.
19. יתכן וניתן לאבחן בין הגישה המצמצמת את הנסיבות שיש בהם כדי להקים תרופה כנגד האתר או כנגד ספק שרותי רשת, לבין הגישה הראויה שיש לנקוט בה באשר למתן צו לגילוי כתובת ה-IP, אולם מכלול השיקולים מובילים למסקנה שעל ההתערבות השיפוטית למתן צו לגילוי, להיות מצומצמת והעתרות לבקשה שכזו תתבצע אך ורק בשעה שהאינטרס של התובע הינו בעל משקל כבד יותר, באופן ברור, מהאינטרסים הנגדיים.
20. מטרת הצו, לדידו של התובע, הינה ברורה. מדובר ברצון לגלות את הזהות של הגולש שהינו, לטענתו, מעוול כלפיו ומכפיש את שמו.

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

21. בהתייחס לשאלה, עד כמה יש בגילוי המבוקש כדי להשיג את מטרת הצו, יש לפרט יותר את משמעות כתובת ה-I.P, המבוקשת.
22. התשתית של רשת האינטרנט (הקיימת היום), מבוססת על זיהוי "מיקומם" של מחשבים המחוברים לאינטרנט, באמצעות "שפה", של מספרים. כתובת I.P, הינה, בעצם, מספר, המתאר את המיקום ברשת של המחשב, ממנו נשלחה האימרה הפוגעת הנטענת.
23. הצגת פרטיו האישיים של הגולש, מראש, אינו תנאי גלישה, אולם, נכון להיום, ברוב המקרים, התשתית מאפשרת שיחזור הזיהוי של "מיקום" המחשב שהיה מחובר לאינטרנט, בעת כתיבת הטוקבק, באמצעות כתובת ה-I.P. על אף האמור, הטכנולוגיה הקיימת מטילה מגבלות על האפקטיביות של גילוי כתובת IP, בכמה מישורים.
24. ראשית, עקב ריבוי הצרכנים לעומת כמות כתובות ה-IP העומדים לרשותם, ספקי אינטרנט רבים, אינם מקציבים לכל צרכן שלהם כתובת IP קבוע, משלו. הספקים על כן מקצים את מאגר הכתובות שבבעלותם, לצרכניהם, על בסיס **דינאמי**. למחשב המתחבר ברגע מסוים, באמצעות הספק המשרת אותו, תוקצה כתובת IP **מזדמנת**, על מנת לאפשר את ההתחברות, למשך זמן הגלישה. בתום הגלישה, הכתובת תסופק למחשב של צרכן אחר, המבקש להתחבר לרשת. מאחר ולא הוקצו לכל אחד מצרכני הספק כתובת סטטית וקבועה, קיימת סבירות לא מבוטלת, שגם לאחר העתרות לבקשה שכזו, יתגלה שבעל הכתובת המבוקשת, הינו אחד **מספקי שרותי האינטרנט**. אין בכך, כדי להשיג את מטרת התובע, קרי-גילוי מיקום המחשב ופרטי הגולש שכתב אודותיו, בטוקבק.
25. במצב המתואר לעיל וככל שהכתובת תוביל לספק אינטרנט ולא למיקום של המחשב הבודד ובתנאי שההיסטוריה של הקצאת כתובות הספק אכן נשמרו על ידו, הרי שיהיה צורך בפניה נוספת, לספק שרותי האינטרנט (תוך כדי הוספת נתונים נוספים של יום, שעה, ודקה), **על מנת להמשיך את מסע החיפוש אחר מיקום המחשב שהשתמש בכתובת זו, בשעת משלוח האימרה**. בהעדר הסכמה מטעם הספק, עלול להידרש התדיינות משפטית נוספת, מולו. כאן יתעוררו שאלות חדשות, באשר לתנאי ההתקשרות החוזית בין בעל המחשב וספק השרות שלו ואף באשר לחובת הנאמנות של הספק כלפי צרכנים וחובותיו, כמאגר מידע, לשמירת הפרטיות.
26. מעבר לאמור לעיל, אף אם כל ההליכים יבוצעו **ויאותר מיקום המחשב גופו, אין בעצם גילוי המחשב, כדי להוות גילוי הגולש**. מחשבים רבים קיימים במקומות ציבוריים ומחשבים רבים הינם נגישים למשתמשים, מגוונים ו/או בכל מקרה, ליותר מגולש אחד. **במילים אחרות, גילוי המחשב, אינו מצביע על זיהוי הגולש, ללא ביצוע פעולות חקירה וחשיפה, נוספות**.

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

27. התפתחויות טכנולוגיות חדישות ונוספות, מאפשרות גלישה **אלחוטית**. גולשים מתחברים לרשת הפתוחה, באמצעות כלים אלחוטיים. חיבור לרשת המתבצע בצורה זו, יכול להוביל לכך שהכתובת ה-IP שתתקבל, תהיה הכתובת של **מחשב אחר**, בעל חיבור לאינטרנט, שהיה בסמיכות מקום לתקשורת האלחוטית שבוצעה. **במצב שכזה, אין בהכרח כל קשר בין הגולש האלחוטי, לבין המחשב שכתובת ה-IP מובילה אליו.**
28. הדברים הנ"ל צוינו על ידי על מנת להמחיש עד כמה מלאכת גילוי פרטי הגולש, באמצעות שחזור כתובת ה-IP (גם לאחר השקעת המשאבים האמורים לעיל), אינה מובטחת, כאמצעי **יעיל**, לגילוי זהות הגולש הפוגע, הנטען. כמו כן, הננו למדים כי יתכנו מקרים בהם יאותר מחשב, (באמצעות "מיקומו", מכוח אותה הכתובת), **על אף שאותו מחשב הינו בבעלות ו/או בחזקת ו/או בשימוש אנשים מגוונים, שאין בינם לבין העוולה הנטענת ולא כלום.**
29. הגשמת הרצון של התובע לגלות ו/או לוודא את זהות פרטי הגולש שלטענתו ביצע עוולה נזיקית כלפיו יכולה על כן להיות כרוכה בהשקעת משאבים, בתחנות השונות הנ"ל ואף יכולה לפגוע בזכות לפרטיות של צדדים שלישיים, על לא עוול בכפם. על כל האמור אנו מחויבים לתת את הדעת, בבואנו לבחון את המאזן הראוי בבחינת שאלת מתן סעד הביניים המבוקש. שאלת ההכבדה הכרוכה במתן הצו מחד והעדר היעילות שבהענקת הסעד, להשגת מטרתו מאידך, וכן הנזק העלול להיגרם לא רק לגולש, כותב האימרה, אלא גם לצדדי ג, בעקבות מתן הצו, הינם רלוונטיים, ככל שמחובת בית משפט לבחון את מאזן התועלת מול הנזק הצפויים, על מנת להגיע למסקנה באם ראוי הדבר **לשנות את המצב הקיים, באמצעות מתן צו עשה שיפוטי.**
30. ד"ר בירנהק מציין שהמבחן שבוצע עד היום בפסיקה התמקד בזירה שבין הנפגע לפוגע הנטען, תוך כדי עריכת מאזן בין האינטרס של הנפגע לגלות את פרטי הגולש, לבין האינטרס של הגולש לחופש הביטוי, תוך כדי שמירה על זכותו לפרטיות ואנונימיות. לטענתו, הסוגיה מורכבת יותר, ככל שעליה לכלול שקילת שיקולים נוספים ואף את האינטרסים של צדדים נוספים, כפי שעולה מהאמור לעיל.
31. במישור של מערכת היחסים בין התובע לגולש, טוען התובע כי בהעדר גילו זהות הפוגע הנטען, נפגעת זכותו לנקוט בהליכים משפטיים כנגד הפוגע. במילים אחרות, נפגעת זכות הגישה שלו לערכאות. אין לשלול טענה זו, אולם מחובתנו לזכור כי העתירות לבקשה שכזו נעשית בהעדר תגובה מטעם הצד שכנגד **האמיתי**, אותו הגולש הספציפי שבחר להתבטא בטוקבק, כפי שהתבטא. **תגובת האתר (הנתבעת), אינה תחליף לתגובת הגולש והאינטרסים של האתר והגולש, אינם זהים.**

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

32. טענותיו של הפוגע הנטען, באשר לעצם שאלת ביצוע העוולה הנטענת וכן באשר להגנות הקיימות בחוק, טרם הושמעו, בעת הדיון בבקשה. חשיפה חד סטרית של פרטיו, פוגעת בפרטיותו ופגיעה זו נוצרת, באופן מיידי. לא ניתן להשיב פגיעה זו, לאחר, גם בשעה שמתברר, בסופו של יום, שדין טענות התובע להידחות.
33. כפי שפירטתי לעיל, רשת האינטרנט, על פי הטכנולוגיה השולטת כיום, מאפשרת גלישה אנונימית, עם אפשרות שחזור זיהוי מיקום מחשב המקור, באמצעות כלי עקיבה, כל עוד נתונים דיגיטאליים אלה נשמרו ולא נמחקו. אם הרשת הייתה בנויה בצורה השוללת פעולות עקיבה (ויש כאלה שעובדים ועוסקים בטכנולוגיות שכאלה, במרץ), הבקשה שבפני כלל לא הייתה רלוונטית. אם הרשת הייתה בנויה להציג זיהוי מלא לצורך ביצוע פעולות גלישה בה, סביר להניח שהשימושים והיישומים שהיו מתפתחים, היו שונים במהותם, מאלה שקיימים היום.
34. המסקנה המתבקשת מכל האמור לעיל הינה שההכרעות השיפוטיות הפרטניות הניתנות, באשר להיקף חובת החשיפה, אינן משפיעות על התובע והגולש האנונימי הנטען בלבד, אלא, על בעלי האתרים; ספקי השרות; משתמשים אחרים ברשת ובעצם על הציבור, כולו. יש בהכרעות אלה, כדי להשפיע על **עצם המשך ההתפתחות של הרשת, כחלק מתרבותנו וכן על המשך התפתחותה הטכנולוגית.**
35. ככל שהמהפכה התקשורתית של האינטרנט נמצאת עדיין בהתהוותה והתפתחותה, ראוי לנהוג בזהירות ובריסון בבואנו להתערב בה באמצעות קביעת כללים משפטיים חדשים. כל התערבות המטילה כללים מגבילים, משפיעה, בהכרח, על המשך הליכי התפתחותה.
36. בנסיבות המתוארות, הנני סבורה שעל התובע להציג מצב המעיד על סיכויים טובים לזכייה בתביעה ולא די בכך שאין המדובר בתביעה הראויה להידחות, על הסף. יש אף לבחון את האימרה הפוגעת הנטענת ובמסגרת בחינה זו יש משמעות לזהות התובע ולכלים החליפיים שברשותו לגילוי זהות הגולש ולהתמודדות מול העוולה הנטענת.
37. עתה אעבור לניתוח הפרסומים, נשוא התביעה. בחינתה של שאלת סיווג אימרה כלשון הרע, בר תביעה ופיצוי, מתבצע ב-4 שלבים. ראשית, יש לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו, לפי אמות מידה של האדם הסביר. שנית, יש לברר, בהתאם לתכלית החוק ולאיוזונים חוקתיים, באם מדובר בביטוי שהחוק מטיל חבות בגינו. השלב השלישי, הינו בחינת ההגנות והשלב האחרון הוא קביעת הסעד הראוי. מבחן האיזונים מתבצע מחדש, בעת בחינת כל אחד מהשלבים האמורים (ראה ע"א 4544/02, רשת שיווק בע"מ ואחרים נגד הרצקוביץ).

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

38. מאחר והבקשה שבפני נבחנת במעמד צד אחד, קרי על פי הנטען בכתב התביעה ובהעדר תגובת הגולש המפרסם, ברור שלא ניתן לבחון את השאלות הנ"ל עד תומם. בשלב זה, שאלת ההגנות האפשריות, שבפי המפרסם והסעד הסופי הראוי (אם בכלל), לוטות בערפל. מאידך, ניתן, במידה מסוימת, להתמקד בשני המבחנים הראשונים, על פניהם.
39. באשר לניתוח הביטויים גופם ובדיקת השאלה באם תכלית החוק נועדה להגן על התובע מביטויים שכאלה, צוין לא אחת שהאמירות אינן נבחנות בחלל, אלא על רקע נתונים נוספים, כולל **זהות התובע**. גופים ואנשים, הנושאים במשרות ציבוריות או בתפקידים שיש לציבור עניין בהם, נוטלים על עצמם, מעצם מעמדם ותפקידם, סיכונים נרחבים יותר להתנכלות בשמם הטוב. יש בכך כדי להחליש, במידת מה, את המשקל שיינתן לטענותם לזכות לשמור על פרטיותם ושמם הטוב, במאזן שמול הזכות של הזולת, לחופש הביטוי. דברים אלה הינם יפים, כאשר מדובר בעיתונאי שהינו דמות מעין ציבורית, בעל נגישות רבה לכלי התקשורת. כושר עמידתו של נפגע שכזה, לדברי ביקורת לא מחמיאים, צריכה להיות גדולה יותר ועליו להיות נכון לספוג הערות ביקורתיות, גם במסגרת דיון פומבי, המתייחס אליו.
40. בתור כתב עיתונאי, התובע עוסק בשיח הציבורי, באופן קבוע. התובע אינו רק בעל נגישות רבה לכלי התקשורת, אלא זוהי הזירה הביתית שלו ועיקר עיסוקו. טרם נתקלתי בעיתונאי הזוכה באהדה גופרת והרמטית. עיתונאי (ובעצם כל אדם באשר הוא), הזוכה בחייו המקצועיים לאהדה דומה לאהדתו של "מרדכי היהודי", שלאחר הצלת העם היהודי מאבדון, באמצעות כלי התקשורת שעמדו לרשותו בזמנו, זכה להיות אהוד **רק** על "**רוב** אחיו", הרי אשריו וטוב לו.
41. התגובות הראשונה, מיום 28.9.08, פורסמה כאחת מתגובות רבות שנכתבו על ידי גולשים בעקבות כתבה אודות כתבי עיתון ידיעות אחרונות שקיבלו פרסי עובד מצטיין. בתגובות השונות לכתבה התייחסו הגולשים לכתבים נוספים של העיתון, כולל לתובע. הצעת הגולש "דני דין", שהתובע ייסע לרוסיה ושצריך לזרוק אותו מהעיתון (בתגובת מספר 52) מהווה הבעת דעה, לגיטימית, במלוא מובן המילה. גם אם המלל שנבחר אינו "שיח גבוה", אין בכך כדי לשנות את העובדה שמדובר בהבעת דעה לגיטימית, שאין לסווגה כביצוע עוולה של לשון הרע. אין בעובדה שהגולש בחר להזדהות תחת כינוי אנונימי, כדי להעלות או להוריד מן האמור. הנתבעת הפנתה לעובדה שגולש אחר מצא לנכון לרשום תגובת אוהדת ומחמיאה אודות התובע. התובע, בדרך הטבע, מעוניין לדעת מי חושב עליו כך, אולם אין ברצון זה בלבד, כדי להקים עילה להיעתר לבקשה וליתן צו עשה שיפוטי לגילוי האמור.
42. טענת התובע שעצם האזכור של "רוסיה", מהווה אמירה גזענית, אין לה בסיס. התובע הינו סבור שהכותב מכיר אותו מקרוב ויודע כי הינו נשוי לאישה שעלתה לארץ מרוסיה. אף אם הדברים הם כך, אין בהם להעלות או להוריד.

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

הנני סבורה שהמידע אודות מוצאה של אשת התובע, אינו נחלת הכלל ונחלת הקורא/גולש, המזדמן. יתרה מכך, אין בהצעת מדינת "רוסיה", לעומת כל מדינה אחרת, בכדי להצביע על גזענות. אך טבעי הדבר שאדם המביע דעה שרצוי שאדם אחר יעזוב את הארץ "יציע" לו ארץ, שהינו בעל קשר כלשהו אליו. בחירת הכותב להציע מקום חליפי מוגדר, כגון רוסיה, אינה מוסיפה חומרה יתרה לאימרה, המהווה ביסודה, הבעת דעה לגיטימית, על פי ערכי חופש הביטוי והשוק החופשי להשמעת דעות, הנהוגים במחוזותינו הווירטואלי. כך הדבר באשר לדעתו של הגולש שהתובע אינו מהווה "נכס חיובי", לעיתון.

43. התגובות השנייה, מיום 3.10.08, של הגולש "החבר", המסכים עם הגולש הקודם, מוריד את רמת השיח, ככל שהינו מציע "להעיק" את התובע לרוסיה, אולם אין בתוספת הבוטות כדי לשנות את האופי הבסיסי של האימרה, כהבעת דעה, בתחום הלגיטימי. הוספת הטענה כי התובע "מנהל את העולם מהבית", הינו, על פניו, ביטוי יותר סטירי מאשר עובדתי. הגולש מתיימר לדעת שבמסגרת תנאי העסקתו, התובע מקבל "5,000 ק"מ גלובלי". בין אם טענה זו הינה נכונה ובין אם לא (ואין זה השלב שניתן לקבוע ממצא עובדתי בנדון), הרי שהפגיעה הנטענת אינה נובעת מהטענה העובדתית הנטענת באשר לתנאי העסקת התובע, אלא מהטענה המשתמעת, שהתובע אינו עובד מספיק קשה כדי להצדיק את תנאי העסקתו והינו סוג של עצלן או בטלן. בעולם מושלם, דברי ביקורת יוצגו בצורה מכובדת ובאמצעות ניתוחים מדעיים, אולם אין ברדידות המלל שנבחר בשיח, כדי לשנות את העובדה שמדובר באימרות שהינן בבסיסן, הבעת דעה ביקורתית לגיטימית.

44. התגובות השלישית, שהתפרסמה כ-3 שבועות לאחר התגובות השנייה (ביום 26.10.08), התפרסמה כתגובה לכתבה אחרת, שעסקה בצמצומים בעיתון, בעקבות המשבר הכלכלי העולמי וגל של פיטורים של חלק מעובדי/כתבי העיתון. הגולש "מבפנים" טוען שהתובע גם בדרך לפיטורים. הוא מייחס זאת ליחסי אנוש גרועים וחוסר ידיעה בעיתון. הוא סבור שהתובע אינו עובד מספיק ומקבל משכורת "עתק", בהשוואה לאחרים. הוא מביע שמחה "להיפטר" מהתובע, ככל שהינו, לדעתו - "בלתי נסבל".

45. לא מצאתי ממש בטענות התובע שהפרסומים האמורים יכולים לפגוע במערכת היחסים בינו לבין העיתון המעסיק אותו. מקובלת עלי טענת הנתבעת שהמעסיק של התובע הינו גוף עיתונאי גדול, המכיר היטב את הביקורת הבוטה הרווחת בטוקבקים ברשת. העיתון בעצמו עוסק, לא פעם, בהשמעת ביקורת בוטה, כולל באשר לתנאי העסקתם של עובדים בתחומים אחרים. העיתון הינו בעל הידע המהימן ביותר, באשר לתנאי העסקתו של התובע ושירותיו לעיתון. דברי "בלע" אודותיהם, המושמעים מפי גולש אנונימי, אינם גורעים מהעובדות הידועות למעסיק, באופן בלתי אמצעי.

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

46. באשר להשפעת הדברים שנכתבו בתגובות על גולשים "סבירים" אחרים, הרי שידוע הדבר שאין ליתן אמון רב בדבריהם של גולשים אנונימיים ויש להתייחס לכל אימרה שכזו, בספקנות ראויה. גולש הבוחר להתבטא באנונימיות, מבהיר בעצם לקוראים שמדובר באימרה של אדם הבוחר שלא לגלות את זהותו, על כן לא ניתן אף לבחון את שאלת מניעיו ומהימנותו. במילים אחרות, עצם הבחירה להתבטא תוך כדי שימוש בשם כינוי, מבלי להזדהות, מהווה חלק אינטגרלי של אותה האימרה וחלק מהנסיבות המשמשות אותנו על מנת לבחון את מהות האימרה וסיווגה. מהימנות מתבססת על הוכחת עובדה ולא על עצם טענתה. עובדה יכולה להיות מוכחת בראיות מדעיות והיא יכולה להיות מוכחת, במתן אמון בדובר המציג אותה. גולשים "סבירים" של הרשת אינם מייחסים רצינות יתר לתגובות סתמיות המשוגרות על ידי גולשים הבוחרים מראש, להתבטא באופן אנונימי, בשעה שמניעיהם, מידת מהימנותם ומקור ידיעותיהם, מוטלים, מלכתחילה, בספק ולוטים בערפל.
47. דברי הגולש הטוען שהתובע מיועד לפיטורים והמביע שביעות רצון על כך, ככל שהתובע הינו לדעתו בעל יחסי אנוש גרועים או חסר ידע, או אף הינו "בלתי נסבל", לדעת הגולש, הינם דברים בוטים, אולם אף אם מדובר בביטויים פוגעים, יש לחזור ולבחון עדיין את תכלית החוק והאיזונים החוקתיים הרצויים. הביקורת של הגולש נוגעת לדעתו של הגולש על תפקודו המקצועי של התובע. במקרה דנן, הנני סבורה, בהתחשב במכלול הנסיבות שצוינו, כי מדובר בביקורת הכלולה באותם הסיכונים המקצועיים שהתובע הינו חשוף להם, מכוח תפקידו.
48. לסיכום ומבלי להטיל ספק בטענת התובע כי הדברים פגעו ברגשותיו, הנני סבורה שהוא לא הצליח להוכיח שמאזן האינטרסים נוטה לטובתו. אין בתגובות הספוראדיות נשוא הבקשה, בקונטקסט שהם הוצגו, כדי להעיד על "מסע" השמצה שיטתי ומכוון. אין בפני טענה שהתובע פנה וניסה להתעמת "פנים מול פנים" (בעולם הווירטואלי), עם הגולש/גולשים שהינו סבור שפגע/פגעו בשמו הטוב, ללא בסיס. התובע לא דרש מהגולש/גולשים להזדהות ולהסיר מעצמם את האנונימיות שלהם ולא פנה לאותם הגולש/גולשים על גבי האתר, בהודעה שבכוונתו להביא אותו/אותם לדין ולבקש מבית המשפט צו זה, לחשיפת זהותם.
49. אדרבא, התובע פנה ישירות לנתבעת ודרש ממנה את הסרת התגובות. גם בשעה שהנתבעת נעתרה לבקשתו, היא ציינה את עמדתה כי אינה סבורה שהאימרות נשוא הבקשה מהוות עוולת לשון הרע, ברת תביעה, וכי הינה נעתרת לבקשתו, לפנים משורת הדין.
50. לא מצאתי שבמקרה דנן קיים צורך ליתן הוראות ביניים, על פי סדרי הדין שהוצעו על ידי כבוד השופט יצחק עמית, על מנת להכריע את גורל הבקשה, אם כי הנני רואה טעם באימוץ ושכלול סדרי דין, כפי שהוצעו על ידו, במסגרת אותם המקרים שיידרשו לכך.

בית משפט השלום בבית שאן

31 מאי 2009

ת"א 7832-10-08 מושקוביץ נ' וואלה!
תקשורת בע"מ

51. לאור כל האמור, הבקשה נדחית.

52. בהתחשב בתוצאה הנ"ל ונימוקי החלטתי זו, בטרם אדון בבקשות ביניים נוספות בהמשך ההליכים המקדמיים בין הצדדים, התובע יודיע לבית משפט בתוך 30 יום מהיום את עמדתו, באם הינו עומד על המשך ניהול הדיון בתביעה העיקרית בתיק זה.

עיריה מרדכי, שופטת

הוקלד על ידי